

**Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження
ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада разового захисту ДФ 19.191 Київського національного університету будівництва і архітектури, Міністерства освіти і науки України, м. Київ, прийняла рішення про присудження Сало Валерії Володимирівні ступеня доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура і будівництво» на підставі прилюдного захисту дисертації «Типологічні особливості підземних науково-дослідних комплексів в Україні» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» 27 червня 2023 року.

Сало Валерія Володимирівна, 1997 року народження, громадянка України, освіта повна вища. У 2020 році закінчила Київський національний університет будівництва і архітектури та здобула кваліфікацію магістр будівництва за спеціальністю «Архітектура та містобудування».

З вересня 2020 року по вересень 2024 року навчалася в аспірантурі на кафедрі дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури (очна вечірня форма навчання).

Працює асистенткою на кафедрі дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури до цього часу.

Дисертацію виконано у Київському національному університеті будівництва та архітектури, МОН України, м. Київ.

Науковий керівник: Праслова Валентина Олександрівна, кандидатка архітектури, доцентка, доцентка кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури.

Основні положення, результати і висновки дослідження викладені здобувачем в 13 наукових публікаціях, з яких 5 статей у наукових фахових виданнях України, зокрема:

1. Сало, В. (2021). АНАЛІЗ ЧИННИКІВ, ЩО СПРИЯЛИ ВИНИКНЕННЮ ПІДЗЕМНИХ КОМПЛЕКСІВ. Містобудування та територіальне планування, (78), 445–454. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2021.78.445-454>
2. Сало, В. (2023). ВПЛИВ ЧИННИКІВ НА АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНУ ОРГАНІЗАЦІЮ ПІДЗЕМНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ КОМПЛЕКСІВ. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, (65), 251–259 DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.65.251-259>
3. Сало, В. (2023). СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДЗЕМНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ КОМПЛЕКСІВ. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, (66), 227–236. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.66.227-236>

4. Salo, Valeriia. КРИТЕРІЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ПІДЗЕМНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ КОМПЛЕКСІВ. Архітектурний вісник КНУБА 28 (2023): 111-117. <https://doi.org/10.32347/2519-8661.2023.28.111-117>
5. Сало, В. (2023). СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ АРХІТЕКТУРНО-СЕРЕДОВИЩНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДЗЕМНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ КОМПЛЕКСІВ. Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування, (68), 178-186 DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2024.68.178-186>

Повноти викладення основних теоретичних положень дослідження відповідає вимогам, що пред'являються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Тімохін Віктор Олександрович, доктор архітектури, професор, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури, надав

1. Чим зумовлене використання павільйонної структури наземної частини підземного науково-дослідного комплексу, чому не використовується компактна? Адже, павільйонна структура має свої функціональні недоліки.

Булах Ірина Валеріївна, докторка архітектури, професорка, професорка кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури, надала

1. В пункті «Межі дослідження» (с. 30) авторка одночасно використовує терміни «підземні науково-дослідні комплекси», «підземні лабораторії», «глибокопідземні лабораторії», що викликає потребу у подальшому поясненні різниці між наведеними визначеннями. Ці назви використані як синоніми? Напевно ні. Тоді необхідно було б у Термінологічному словнику, більш конкретно вказати чим саме відрізняються ці ключові поняття.

2. В пункті «Публікації» (с. 34) і «Особливий внесок здобувача» (с. 34) вказано 11 одноосібних публікацій, хоча їх загальна кількість 13.

3. Рис. 2.5. «Критерії класифікації: за цільовим призначенням, за інженерно-геологічними характеристиками» (с. 124) містить дуже важливий пункт «2.3 Класифікація підземних науково-дослідних комплексів», який досить мінімалістично розподілений на чотири категорії (глибокопідземні, на рельєфі, зі штучно створеним насипом, комбіновані). Цю важливу класифікацію слід було б винести в окремий рисунок та додати візуальні схеми, пояснення, включаючи позитивні та негативні риси використання.

4. На Рис. 2.6. «Класифікація за технічними характеристиками» (с. 127) в розділі «за глибиною» визначені параметри «поверхневі 400-700 м», «глибокі 1000-2000 м», «надглибокі > 2000 м». Можливо було б також ввести категорію «поверхневі < 400 м»?

Щурова Вікторія Анатоліївна, кандидат архітектури, доцентка, доцентка кафедри дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури, надала

1. Авторка в обґрунтуванні нормативних параметрів груп приміщень посилається на іноземні джерела; функціональне зонування та виокремлення основних функціональних груп приміщень, притаманних для підземної та наземної частин науково-дослідних комплексів спираються на об'єктивні показники прикладів зарубіжної практики проєктування та виведені авторкою емпіричним шляхом.
2. Примітка у «Джерелах ілюстрацій до Розділу 3: Рис.3.1 – Рис. 3.12 – Авторські креслення» не конкретизує, чи на малюнках 3.7., 3.8, 3.9 представлена розробка авторського проєкту, чи узагальнений авторкою типовий проєкт, чи накреслений конкретний приклад існуючого об'єкта.
3. При достатньо ретельній розробці функціональних схем для наочності не вистачає детальної архітектурної схеми з уточненням параметрів висоти приміщень окремих блоків, які зазначені у тексті.
4. На підписі до малюнку 3.13. можна було б зазначити, що розробка автора стосується вивчення теми підземної урбаністики та її впровадження в магістерський дипломний проєкт «Принципи архітектурно-середовищної організації інопланетного багатофункціонального комплексу (на прикладі поселення на Марсі)»
5. Більшої значущості додало б наведення в третьому розділі чи в додатках проєктних прикладів впровадження результатів, зокрема наробок концептуального конкурсного проєкту «Президентського університету» на ВДНГ.
6. Для звітування результатів дослідження у відповідності науковій тематики кафедри Дизайну архітектурного середовища Київського національного університету будівництва і архітектури слід було зазначити для яких регіонів України застосувати визначені типи об'єктів.
7. Бажано після захисту дисертації направити висновки та рекомендації у відповідні державні та громадські організації для впровадження результатів у нормативні документи.

Гайко Геннадій Іванович, доктор технічних наук, доктор будівництва професор, професор кафедри геоінженерії, Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», надав

1. При обґрунтуванні актуальності дисертації авторка обмежила призначення підземного науково-дослідного комплексу науковими та воєнними чинниками, проте слід дивитися на будівництво таких

споруд як на багатофункціональні модулі, вписані в сталий розвиток урбаністичного простору. Це розширює потреби будівництва таких об'єктів, забезпечуючи більш сприятливі можливості для інвестицій.

2. Між підрозділами «1.2. Історичний аналіз світового досвіду проектування підземних комплексів» і «1.3. Сучасні тенденції розвитку підземних науково-дослідних комплексів» не вистачає зв'язку, який би показав сталість освоєння підземного простору для наукових досліджень і потреби в таких об'єктах в країнах світу та в Україні.
3. Серед розглянутих факторів впливу (розділ 2, табл.1), фактор «тиск ґрунтових вод» характеризує лише один із аспектів впливу підземних вод, а саме збільшення тиску на оправу (кріплення) споруди. Слід було б розглядати цей фактор більш комплексно, саме як узагальнений вплив.
4. При розгляді типологічних особливостей підземних науково-дослідних комплексів, зокрема лабораторій фізики та ядерної фізики, слід було б, серед інших, розглянути кільцеву схему.

Риндюк Світлана Володимирівна, кандидатка технічних наук, доцентка кафедри Будівництва, міського господарства та архітектури Вінницького Національного Технічного Університету, надала

1. В п. «1.2. Історичний аналіз світового досвіду проектування підземних комплексів» є згадка про бункери, але не розглянуто їх архітектурно-планувальну структуру та функціональне розміщення на території, адже вони фактично являються прототипами підземних комплексів.

2. На стор. 133 вказано, що «....підземні науково-дослідні комплекси повинні забезпечити комфортне та безпечне перебування наукового та технічного персоналу, котрий перебуває на території комплексу, задовольнити весь спектр соціальних, фізіолого-психологічних та професійних потреб», але найважливішим аспектом формування підземних просторів є психоматичні та психофізичні особливості людей під час тривалого перебування в даного типу спорудах, тому в даному розділі дисертації актуальним було б розглянути особливості впливу перебування людей в підземних спорудах.

3. В п. «3.2 Рекомендації щодо функціональної організації генерального плану території підземного науково-дослідного комплексу» доцільно було б навести конкретні рішення адаптації даного типу будівель до існуючого містобудівного середовища, а саме яким чином має бути забезпечення гармонійного поєднання ділянки забудови із навколишнім ландшафтом.

4. В функціонально-просторовій організації приміщень науково-дослідного комплексу, що зображені на рис. 3.6 -3.8 було б доречно запроектувати окреме приміщення як захисне в разі виникнення

надзвичайних ситуацій, а не тільки показувати евакуаційні тунелі, які ведуть до окремої будівлі, яка слугує укриттям.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження Сало Валерії Володимирівни на тему «Типологічні особливості архітектурно-планувальної організації підземних науково-дослідних комплексів в Україні» є завершеною самостійною та ґрунтовною науковою працею, а отримані в роботі наукові положення і практичні результати свідчать про вагомий особистий внесок авторки у вітчизняну науку.

При написанні дисертації авторкою дотримано принципів академічної доброчесності.

За науковим рівнем і практичною цінністю, змістом і оформленням, кількістю та якістю здійснених наукових публікацій, апробацій на науково-практичних конференціях і в проектній практиці дисертаційна робота «Типологічні особливості архітектурно-планувальної організації підземних науково-дослідних комплексів в Україні» повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року., а її авторка, Сало Валерія Володимирівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура і містобудування».

Результати відкритого голосування : «ЗА» - п'ять членів ради;
«ПРОТИ» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування, спеціалізована вчена рада ДФ 19.191 Київського національного університету будівництва і архітектури Міністерства освіти і науки України, м. Київ, присуджує Сало Валерії Володимирівні ступінь доктора філософії з галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» за спеціальністю 191 «Архітектура і містобудування».

Голова спеціалізованої вченої
ради разового захисту ДФ 19.191
доктор архітектури, професор

Віктор ТИМОХІН

Підпис *Віктора В. Тимохіна* зовнішню!
Секретар *Віктора В. Тимохіна* КНУБА
М.А. Килипенко